

Дата: 04.20.2024

Клас: 9 клас

Предмет: Історія України

Завдання:

①. Вивчити тему: «Малоросійська колегія і наказний
гетьман Павло Полуботок» ст. 176-177
• Вignавісти (письмово) на зшитавці на ст. 177.

②. Вивчити тему: «Решення Федора Аносова. «Правління
гетьманської уряду» ст. 177-178
• Вignавісти (письмово) на зшитавці на ст. 178.

Ім'я (повне). Іван Ілліч Скоропадський.

Народження. Народився в Умані.

Походження. З козацької старшини.

Освіта. Випускник Києво-Могилянського колегіуму.

Ключові події життя.

До 1708 року. Був полковником Стародубського полку.

Однорумець Івана Мазепи, але згодом відійшов від нього.

Великий вплив на Івана Скоропадського мала його друга

дружина — Анастасія Маркевич, згадувана у джерелах як «Гетьманича Настя».

Козаки жартували, що Іван носить плахту, а Настя — булаву.

З 1708 року. Гетьманував у найскрутніші часи терору (фізичних розправ з метою

закликування) царату над українцями. За указом Петра I, у 1711–1712 роках здійснив

другий з'їзд населення Правобережної України на Лівобережжя. Неодноразово

звертався до царя із проханнями про відновлення козацьких вольностей. Натомість

у 1722 році його владу обмежила Малоросійська колегія. Помер у Глухові.

Похований у збудованому ним Гамалійському монастирі.

1. Доберіть факти, які підтверджують, і факти, які спростовують твердження: «Іван Скоропадський був винуватцем обмеження автономії Гетьманщини».

2. Малоросійська колегія і наказний гетьман Павло Полуботок

До Малоросійської колегії (1722–1727 роки) входили 6 російських офіцерів на чолі з бригадиром Степаном Вельяминовим. Розташовувалася вона у Глухові. Зі створенням Малоросійської колегії Гетьманщину вивели із підпорядкування Колегії іноземних справ і підпорядкували, як будь-яку

Картина Василя Волкова
«Павло Полуботок
розмовляє з Петром I
у Петропавлівській фортеці»

іншу російську провінцію, Сенатові

Малоросійська колегія отримала від Петра I широкі повноваження. Вона здійснювала управління Гетьманщиною, збирала податки в царську казну, контролювала Генеральну військову канцелярію, розселяла російських солдатів та розглядала скарги від населення на діяльність місцевих органів влади та судів. Останнє запровадили, щоб посварити між собою українців.

Малоросійська колегія (1722–1727 рр.)

6 офіцерів на чолі з Степаном
Вельяминовим
у Глухові

1722—
Малоросійська
колегія

За таких умов наказний гетьман Павло Полуботок вирішив діяти через постійні клопотання до царя, його наблужених та російського сенату щодо відновлення в Україні гетьманства. Восени 1723 року він та козацька старшина розробили і подали на розгляд царю Коломацькі чолобитні (від слів «бити чолом», тобто просити). Вони містили прохання про відновлення давня обідьних українцям виборів гетьмана і старшини. У відповідь Петро I ув'язнив усіх причетних до написання того документа у Петропавлівській фортеці-в'язниці. Відбуваючи покарання, Павло Полуботок помер у 1724 році.

1723р. -
Коломацькі
чолобитні

1724р. - Павло
Полуботок

1. Малоросійська колегія автономії права Гетьманщини звужила чи розширила? - звужила
2. Які функції виконувала Малоросійська колегія?
3. Чому Павло Полуботок та його однодумці потрапили до Петропавлівської в'язниці?

Життєвка

Павло Полуботок
(1660 - 1724)

Ім'я (повне). Павло Леонтійович Полуботок.
Народження. Народився в родинному хуторі Полуботівка (нині смт. Шрамківка Черкаської області).
Походження. Із козацької старшини.
Освіта. Випускник Києво-Могилянського колегіуму.
Ключові події життя.

До 1722 року. Був одружений з Євфимією Самойлович, племінницею гетьмана Івана Самойловича. У політичні справи чоловіка вона не втручалась, але разом з ним зажила доброї слави як меценатка церков і монастирів. У 1708 році претендував на гетьманство, але Петро I не підтримав його кандидатуру: «Він дуже хитрий. Може Мазепі уподібнитися».
З 1722 року. У липні 1722 року став наказним гетьманом. Ініціював проведення судової реформи. За доносом Степана Вельямінова був викликаний у Петербург. Тут він звернувся до Петра I з Коломацькими чолобитними. До Петропавлівської фортеці-в'язниці його і старшини кинули нібито за зв'язки із Пилипом Орликом. У 1724 році помер у в'язниці. Похований у Петербурзі.

1. Підберіть факти з біографії Павла Полуботка, які свідчать про те, що його підтримувала значна частина козацької старшини.

3. Гетьман Данило Апостол. «Правління гетьманського уряду»

Російська держава готувалася до нової війни з Османською імперією, тож їй була потрібна підтримка козацького війська. У зв'язку з цим, у 1727 році ліквідували Малоросійську колегію й дозволили вибори гетьмана.

1727р. - ліквідація Малоросійської колегії
і сесія на вибори гетьмана

Того ж року на Генеральній раді у Глухові гетьманом обрали Данила Апостола. Умови його гетьманування визначалися «Рішительними пунктами» (1728 року), виданими у формі царського указу.

З метою впорядкування державного життя на Лівобережжі Данило Апостол провів низку реформ (перетворень): впорядкував торгівлю — відновив пряму торгівлю з країнами Європи; у 1729–1730 роках провів «Генеральне слідство про маєтності» — повернув у державну власність незаконно захоплені землі; здійснив реформу фінансів — встановив точний бюджет (розподіл коштів) прибутків і витрат; удосконалив порядок судочинства. — сільські і сотенні суди ставали колегіальними, а полкові ділилися для розгляду важливих та дрібних справ; розпочав укладення кодексу законів — «Прав, за якими судиться малоросійський народ»; дещо змінив владу гетьмана — відновив право самостійно призначати генеральну старшину та полковників, зменшив кількість царських полків у Гетьманщині до шести, повернув під владу гетьмана Київ.

Після смерті Данила Апостола в 1734 році російська імператриця Анна Іоанівна заборонила вибори гетьмана. Натомість було створено новий орган влади — «Правління гетьманського уряду». До його складу увійшло троє українців та троє росіян, а головою призначено князя Олексія Шаховського. Завдання «Правління...» полягало в ефективному постачанні російської армії людськими та матеріальними ресурсами з України під час нової російсько-турецької війни. Урядники були націлені на русифікацію населення Гетьманщини, зокрема шляхом захоплення російсько-українських шлюбів, практикувалися доноси. Достатньо було викрикнути «Слово і діло государеве» і вказати на когось, щоб його заарештувала Таємна канцелярія. Там людину допитували, могли засудити до страти чи заслання.

1734 р. —
рос. ім. Анна
Іоанівна
заборонила
вибори
гетьмана

1. Що сприяло відновленню гетьманства в 1727 році?
2. Які реформи здійснив Данило Апостол?
3. «Правління гетьманського уряду» діяло в інтересах Гетьманщини чи Російської імперії? Відповідь обґрунтуйте.

Данило Апостол
(1654 – 1734)

Ім'я (повне). Данило Павлович Апостол.
Народження. Народився в селі Великі Сорочинці на Полтавщині.
Походження. Мав давнє молдовське боярське коріння. Представники козацько-старшинського роду Апостолів протягом 1659–1736 років були полковниками в